

**Azərbaycan Respublikasının
Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyası**

**Biznes mühitinin müxtəlif sahələrinin
tənzimlənməsi çərçivələri və elektron xidmətlər barədə
İcmal**

Qeyd: İcmal biznes mühitinin müxtəlif sahələrinə dair qanunvericilik normaları və elektron dövlət xidmətləri bərdə zəruri məlumatların xülasəsini təqdim edir. İcmalın müvafiq bölmələri Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyanın aidiyyəti dövlət qurumlarının rəhbərlik etdiyi işçi qrupları tərəfindən hazırlanmışdır. Məqsəd biznes nümayəndələri və digər maraqlı tərəflərin kommunal xidmətlərə qoşulma (elektrik, internet və su), beynəlxalq ticarət, mübahisələrin həlli, əmtəə bazarı və rəqabət, tikinti, və digər sahələr üzrə qanunvericilik və inzibatçılıqla bağlı maraqlı tərəflərin məlumatlılıq səviyyəsinin artırılmasıdır.

Elektrik təchizatı şəbəkəsinə qoşulma

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli 399 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulması və ya əlavə enerji (güc) alması Qaydası"na əsasən, elektrik təchizatı şəbəkəsinə (ETŞ) qoşulma üzrə müraciət "Azərişiq" ASC tərəfindən yaradılmış informasiya sistemi, habelə birbaşa, poçt və ya elektron poçt vasitəsilə həyata keçirilir (<https://e-qanun.az/framework/55565>). Bunun üçün vətəndaşlar <https://e-gov.az/> portalı və ya <https://e-service.azerishiq.az/> saytı üzərindən müraciət edə bilərlər.

ETŞ-yə qoşulma müddəti

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli 399 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulması və ya əlavə enerji (güc) alması Qaydası"na əsasən məişət abonentlərinin və tələb olunan gücü 200 kVt-a qədər olan (200 kVt da daxil olmaqla mövcud 0,4 kV-luq şəbəkədən) mövcud və ya inşa ediləcək tikinti obyektlərinin ETŞ-yə qoşulması sifarişçinin müraciət etdiyi tarixdən etibarən 20 (iyirmi) gündən gec olmayaraq təmin edilir (<https://e-qanun.az/framework/55565>).

ETŞ-yə qoşulma tarifləri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 3 noyabr tarixli 399 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulması və ya əlavə enerji (güc) alması Qaydası"nın (<https://e-qanun.az/framework/55565>) 1.1.1-ci yarım bəndində nəzərdə tutulmuş tikinti obyektləri üçün layihələndirilmə, tikinti-quraşdırma işlərinə və mövcud 0,4 kV-luq şəbəkəyə fiziki qoşulmaya görə (istifadə olunan materiallara çəkilmiş xərclər də daxil olmaqla), Qaydanın 1.1.2–1.1.4-cü yarım bəndlərində nəzərdə tutulmuş tikinti obyektləri üçün isə sifarişçi tərəfindən texniki şərtlərə uyğun olaraq layihələndirilmə və tikinti-quraşdırma işləri yerinə yetirildikdən sonra elektrik şəbəkəsinə fiziki qoşulmaya görə ödənişlərin məbləği Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurasının "Tikinti obyektlərinin elektrik şəbəkəsinə qoşulma xidmətinə görə ödəniş məbləğlərinin tənzimlənməsi barədə" 2024-cü il 3 iyun tarixli 4 nömrəli Qərarı (<https://e-qanun.az/framework/57110>) ilə müəyyən edilmişdir.

Elektrik enerjisinin ölkədaxili tarifləri

"Elektrik enerjisinin ölkədaxili tariflərinin tənzimlənməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurasının 16 oktyabr 2021-ci il tarixli 14 nömrəli Qərarına əsasən, ölkədə qeyri-əhali istehlakçı qrupu (bu Qərarın 8-ci bəndində göstərilən istehlakçılar istisna olmaqla), o cümlədən ticarət və xidmət üzrə elektrik enerjisinin pərakəndə satış tarifi bir kilovat-saata görə 11 qəpik, digərləri üzrə isə 10 qəpik müəyyən edilmişdir.

Əhali istehlakçı qrupu üzrə elektrik enerjisinin pərakəndə satış tarifi aylıq istehlak həcmnin 200 kVts-a qədər (200 kVts daxil) olan hissəsi üçün bir kilovat-saata görə 8 qəpik, aylıq istehlak həcmnin 200 kVts-dan 300 kVts-a qədər (300 kVts daxil) olan hissəsi üçün bir kilovat-saata görə 9 qəpik, aylıq istehlak həcmnin 300 kVts-dan çox olan hissəsi üçün bir kilovat-saata görə 13 qəpik müəyyən edilmişdir.

https://tariff.gov.az/ckfinder/userfiles/files/Q%C9%99rarlar%20file%202024-davam%C4%B1/Elektrik-c%C9%99dv%C9%99l-01_07_2024.pdf

İstehlakçıya elektrik enerjisinin verilməsi enerji təchizatı müəssisəsi tərəfindən aşağıdakı hallarda dayandırıla bilər?

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2 fevral 2005-ci il tarixli 18 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Elektrik enerjisindən istifadə Qaydaları"nın 9.13-cü bəndinə əsasən aşağıdakı hallarda istehlakçıya elektrik enerjisinin verilməsi enerji təchizatı müəssisəsi tərəfindən dayandırıla bilər:

- İstehlakçının müvafiq yazılı müraciəti (elektrik enerjisinin verilməsinin dayandırılmasının səbəbi və müddəti göstərilməklə) olduqda;
- enerji təchizatı müəssisəsinin istehlakçıya verdiyi elektrik enerjisinin sayğaclarla müəyyənləşən hesabı istehlakçıya enerji təchizatı müəssisəsi tərəfindən təqdim edildikdən (göndərildikdən) sonra bir ay müddətində tam məbləğdə ödənilmədikdə;
- təmir-profilaktika və qəza işləri görüldükdə, o cümlədən baş verən yanğının və ya qaz sızmasının qarşısı alındıqda;
- enerji təchizatı müəssisəsi ilə müvafiq müqavilə bağlanmadıqda;
- məhkəmənin qərarı ilə;
- dini ekstremizm əleyhinə xüsusi əməliyyat aparıldıqda, həmin əməliyyatın aparılma zonasında, dini ekstremizm əleyhinə xüsusi əməliyyat aparən orqanın göstərişi əsasında.

Sözügedən Qaydaların 9.13-2-ci bəndinə əsasən elektrik enerjisinin verilməsinin dayandırılmasına səbəb olmuş hallar aradan qaldırıldıqdan və müvafiq qaydada rəsmiləşdirildikdən sonra bir gün müddətində enerji təchizatı müəssisəsi tərəfindən elektrik enerjisinin verilməsi bərpa edilməlidir. <https://e-qanun.az/framework/7419>

Elektrik enerjisinin verilişində yaranan fasilənin müddəti (SAIDI) və sayı (SAIFI) barədə məlumat

Paytaxt Bakı şəhəri üzrə 2023-ci il ərzində orta hesabla istehlakçıya elektrik enerjisinin verilişində yaranmış fasilənin müddəti (SAIDI) 0,852 saat təşkil edib. Ötən il ərzində orta hesabla istehlakçıya elektrik enerjisinin verilişində yaranmış fasilənin sayı isə (SAIFI) 0,924 dəfə olub. 2022-ci il ərzində SAIDI göstəricisi 0,818 saat, SAIFI göstəricisi isə 0,924 dəfə olub.

Bu göstəricilər əvvəlki illərlə müqayisədə həm müddət, həm də say baxımından aşağıdır. Bunun başlıca səbəbi son illərdə Bakı şəhərini paylayıcı şəbəkəsində olan 110 və 35 kV-luq yarımstansiyaların tikilərək tam yenidən qurulması, paytaxtın demək 90 faizindən artıq ərazisində yeraltı kabləşmə işininin həyata keçirilməsi, dairəvi elektrik təchizat sxemlərinin yaradılması və şəbəkələrin əks-qəza avtomatikasına qoşulmasıdır.

<https://www.azerishiq.az/menu/acilmalar-saidi-saifi>

Məişət və qeyri-məişət istehlakçılarının elektrik sayğacları ilə təmin edilməsi necə tənzimlənir?

“Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 29.9-cu maddəsinə əsasən tikinti obyektinin qoşulduğu ötürücü və ya paylayıcı şəbəkədən asılı olaraq məişət istehlakçıları üçün sayğaclar müvafiq olaraq ötürücü və ya paylayıcı sistem operatorunun vəsaiti hesabına, qeyri-məişət istehlakçıları üçün isə sayğaclar istehlakçının vəsaiti hesabına müvafiq olaraq ötürücü və ya paylayıcı sistem operatoru tərəfindən təchiz edilir, quraşdırılır və dəyişdirilir. <https://e-qanun.az/framework/54209>

Aktiv istehlakçı kimdir?

“Elektroenergetika haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1.1.1. maddəsinə əsasən aktiv istehlakçı – elektrik enerjisini istehlak etməklə yanaşı, bərpa olunan enerji mənbələri hesabına 150 kVt-dək (150 kVt daxil olmaqla) elektrik enerjisi istehsal edən hüquqi və ya fiziki şəxs(lər)dir (<https://e-qanun.az/framework/54209>).

“Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 10.3-cü maddəsinə uyğun olaraq aktiv istehlakçının dəstəklənməsi mexanizmindən istifadə edən istehlakçılar öz vəsaitləri hesabına elektrik şəbəkəsinə ötürülən və şəbəkədən alınan elektrik enerjisinin hesablanmasına imkan verən saygac quraşdırmalıdır. Enerji təchizatı müəssisəsi ilə aktiv istehlakçı arasında əvəzləşdirmə və hesablaşma sözügedən qanunun 10-cu maddəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir (<https://e-qanun.az/framework/47842>).